

เทศน์เช้า วันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๒

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลามาฟังธรรม มาฟังเทศน์ใช้ไหมมันเป็นเรื่องธรรมดา ธรรมะนี้ถูกต้อง แต่ธรรมะมันมีหลากหลายมาก คำว่าหลากหลาย เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติ เห็นไหม คำว่าหลากหลายนี้มันความหยาบ-ละเอียด

หลวงตาใช้คำนี้ว่า “มรรคหยาบฆ่ามรรคละเอียด”

คำว่ามรรคหยาบไป เรามีความดีอะไรบ้างเราจะยึดความดีของเรา ถ้าเรายึดว่านี่เป็นความถูกต้อง เป็นความดีๆ ความดีที่มากกว่านี้เราทำไม่ได้ มันไม่มีใครเข้าใจ ถ้ามีคนเข้าใจมันจะเข้าใจ เวลาผู้ปฏิบัติ โสดาปัตติมรรค สกิทาคามิมรรค อนาคามิมรรค อรหัตตมรรค แล้วคนถ้าเป็นทางโลกฟังนะ บอกว่าทำไมพูดซ้ำๆ ซากๆ มรรคแล้วมรรคเล่า มรรคแล้วมรรคเล่า

เหมือนเงิน ๑ บาท เงิน ๑ บาทเราใช้ไปแล้ว เงิน ๑ บาทนั้นก็หมดไปใช้ไหม? เราต้องหาเงินบาทที่ ๒ ที่ ๓ มาใช้ต่อ ใช้แล้วก็หมดไป โสดาปัตติมรรคเป็นโสดาปัตติผล โสดาปัตติมรรคไม่ใช่สกิทาคามีผล อนาคามีผล ไม่ใช่

โสดาปัตติมรรคก็เป็นโสดาปัตติผล สกิทาคามิมรรคก็เป็นสกิทาคามีผล อนาคามิมรรคก็เป็นอนาคามีผล อรหัตตมรรคก็เป็นอรหัตตผล.. มรรคหยาบ มรรคละเอียด แม้แต่อริยมรรคมันยังมีระดับของเขา แล้วเราประพฤติปฏิบัตินี้ปุณฺณทั้งนั้นเลย เวลาศึกษาธรรมะไปแล้วว่าเข้าใจๆ เข้าใจอะไร?

มันเข้าใจนี่เป็นปริยัติทั้งหมด มันเป็นปริยัติทั้งนั้น เป็นสุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภวานามยปัญญา ใครเคยเห็นภวานามยปัญญาคนนั้นต้องเป็นพระโสดาบันอย่างต่ำ แล้วถ้าคนไม่เคยเห็นภวานามยปัญญา การอธิบายเรื่องปัญญาถึงอธิบายคิดหมดใจ เวลาอธิบายปัญญา ถ้าอธิบายปัญญา อธิบายซ้ำขึ้นมาก็เป็นโลกียปัญญา เป็นโลกุตตรปัญญา

ที่นี้คำว่าเป็น โลกียปัญญา ทุกคนที่ปฏิบัติกลัวตัวเองจะผิดพลาด จะยึดตัวเองเป็นหลัก พอยึดตัวเองเป็นหลักปั๊บนี้ตัวภพ ตัวภพคือตัวโลก ตัวโลกถ้าเป็นปัญญากออกไปเป็นโลกียปัญญาทั้งหมด ฉะนั้นตัวโลกนี้ มันจะดับตัวโลกนั้นได้ด้วยสมาธิ สมาธิคือกดตัวตนลง กดความเป็นตัวตนของเรา เป็นตัวโลกลง แล้วกดตัวโลกลงมันถึงเป็นอริยสัจ ถึงเป็นสัจจะ สัจจะอันนั้น “สัจจะ อริยสัจจะ”

นี่ไง นี่เราฟังธรรมๆ กัน เราฟังธรรมแล้ว เราจับประเด็นแล้ว พุคจนปากฝึกไม่มีใครรู้กับเราหรอก เป็นไปไม่ได้! ถ้าเป็นไปได้ พระพุทธเจ้าเวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว ทำไมทอดอาลัยเลย พระพุทธเจ้าฝึกฝนนะ พระโพธิสัตว์สร้างบุญญาธิการมา บรรณานาจะมารื้อสัจจะอันนี้ พอตรัสรู้ธรรมผลัวะ!

“โอ๊ย.. จะสอนได้อย่างไร? จะสอนได้อย่างไร?”

ทั้งๆ ที่เตรียมมาพร้อมนะ จะสอนได้อย่างไรคือว่ามันลึกลับมหัศจรรย์จนที่พวกมันไม่รู้เรื่อง มันเป็นปัญญาคนละมิติๆ แม้แต่โศดาบัน สกิทาคามี อนาคามี มันคนละมิติกัน ถ้าไม่อย่างนั้นทำไมจิตที่สูงกว่าดึงจิตที่ต่ำกว่าขึ้นมาได้ จิตที่ต่ำกว่าจะไม่สามารถรู้จิตที่สูงกว่าอย่างเช่นเรานั่งอยู่ที่นี่ แล้วบนหลังคานั้น เราจะไม่เห็นเลยว่าบนหลังคานั้นมีสิ่งใด ขึ้นกมันจ้อยู่ก็กองๆ มองไม่เห็นหรอก แต่ถ้าคนขึ้นไปสำรวจบนหลังคาจะรู้ว่ามันจ้อยู่ที่กอง จ้อยู่ตรงไหน ซอกไหน เหลือบไหนบ้าง

นี่ไง ถ้าจิตที่ต่ำกว่า พอจิตที่ต่ำกว่าพูดออกมา มันก็พูดออกมาด้วยความรู้ของจิตที่ต่ำกว่า พูดออกมา จิตที่สูงกว่ารู้หมดใช่ไหม? เราอยู่ในศาลา เราจะมองเห็นเฉพาะในศาลานี้ คนที่อยู่บนหลังคา เขาเห็นบนหลังคาด้วย เห็นทั้งศาลานี้ด้วย ทีนี้เราอธิบายในเรื่องของศาลานี้.. นี่พูดถึงโลกียปัญญา โลกุตตรปัญญา ปัญญาที่หยานนะ จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา

นี่ไง เขาเอาไปออกในเว็บไซต์กัน เว็บไซต์นี้เราบอกแล้วไง เราบอกแล้วว่ามันเป็นไปไม่ได้ มันเป็นไปไม่ได้ตรงนี้ไง พูดถึงถ้าเราจะตั้งเว็บไซต์ของเราเนี่ย เราจะตั้งเว็บไซต์ของเราเพื่อ! เพื่อเสนอข้อมูล ๒-๓ ฝ่ายใช่ไหม? ข้อมูลฝ่ายของเรา เราเสนอข้อมูลฝ่ายของเรา มันอยู่ที่ปัญญาของคน ถ้าพูดถึงการปฏิบัติมันจะเป็นเหมือนการศึกษานะ คูติเวลาเราศึกษา เห็นใหม่ ยกชั้นๆ การปฏิบัติเป็นอย่างนั้นไปไม่ได้

การปฏิบัติไม่เป็นเช่นนั้น คนปฏิบัติเป็น คนรู้เป็น เพราะหลงปุ้มัน! หลงปุ้มันท่านบอกเลย “หมูกณะให้ปฏิบัติมา การแก้จิตนี้แก้ยากนะ ผู้เฒ่าจะแก้วะ ผู้เฒ่าตายไปแล้วไม่มีใครแก้ นะ”

ไม่มีใครแก้! ไม่มีใครแก้! ฟังคำนี้สิ ไม่มีใครแก้ คนที่จะแก้จิตได้ คนนั้นต้องทำจิตของตัวเองให้พ้นจากความสงสัยไปให้ได้ก่อน ถ้าจิตของตัวเองยังพ้นจากความสงสัยไม่ได้ แก้ไขไม่ได้! แก้ไขไม่ได้! เพราะอะไร? เพราะความสงสัยของตัวเอง ทำให้ตัวเองสงสัย เช่นเราไม่รู้เรื่องสิ่งใด เราจะไปอธิบายให้คนอื่นฟัง เราจะอธิบายด้วยความมั่นใจไหม? ไม่มีมั่นใจหรอก เพราะความไม่มั่นใจ แต่ด้วยทฤษฎีมานะ ด้วยความอยากให้เรายอมรับนับถือ ก็อธิบายออกไป ถ้าอธิบายออกไป

“อริยสังฆะมีหนึ่งเดียว”

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมมา ๒,๐๐๐ กว่าปีไม่เคยคลาดเคลื่อน แล้วพระศรีอริยเมตไตรยก็จะมาตรัสรู้อันนี้ ครูบาอาจารย์ของเรา หลงปุ้มันท่านพูดประจำ “ต้อง! ต้อง! ต้อง!” การประพฤติปฏิบัติต้องเป็นเช่นนั้น ต้องเป็นเช่นนั้น จิตต้องเป็นเช่นนั้น เด็ดขาด! เป็นอย่างอื่นไปไม่ได้

แต่เนื้เวลาถ้าพูดถึงโลกียปัญญาด้วยตัวตนของเรา เห็นไหม วันนีรู้ได้ระดับนี้พูดได้อย่างนี้ พอเดือนหน้า ปีหน้านี้เปลี่ยนไปหมดเลย อริยสังฆะมันเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ใ้อันนี้มันนิยายธรรมะไง มันเป็นนิยาย มันไม่ใช่ธรรมหรอก ถ้าเป็นธรรมนะ เป็นธรรมนี้สังฆะอันนั้นไม่มีคลาดเคลื่อน อกุปปธรรม! กุปปธรรม อกุปปธรรม

กุปปธรรม เห็นไหม นี่ศัพท์เพ ชัมมา อนัตตา สภาวะธรรมเป็นอนัตตา สภาวะปัจจุบันที่ปรากฏ สภาวะปัจจุบันก็เป็นสภาวะปัจจุบัน สภาวะมันเปลี่ยนแปลง ไม่มีสิ่งไหนหรอก.. ธรรมไม่ใช่สภาวะ ธรรมไม่ใช่สิ่งใดๆ ทั้งสิ้น ธรรมคือธรรม แล้วสังฆธรรมคืออะไรละ? พูดไม่ถูก พูดไม่ได้ พูดไม่ได้หรือ คนไม่เป็นพูดไม่ได้ ครูบาอาจารย์ท่านบอกเลย

“คนไม่รู้ไม่เห็นพูดไม่ได้ พูดออกมาผิดหมด”

ทีนี้ผิดหมดนี้มันคนที่รู้จริง คนที่จะบอก โช้.. เราอยู่กับครูบาอาจารย์มานะ หลงตาท่านพูดบ่อย เวลาเราพูดแสดงธรรมออกไป คนรู้จริงมีนะ คนรู้จริงมี คนรู้จริงนี้เขารู้ แต่พวกเรามันรู้ไม่จริง พอรู้ไม่จริง ใครพูดอะไรมามันก็เออไปกับเขา

นี่ใจธรรมะ เห็นไหม กาลามสูตร ไม่ให้เชื่อว่าตรรกะ ไม่ให้เชื่อว่าสมมูลกัน ไม่ให้ว่าเป็นครูบาอาจารย์เราพูด ไม่ให้เชื่อใดๆ ทั้งสิ้นเลย ไม่ให้เชื่อ! ไม่ให้เชื่อ! กาลามสูตรพระพุทธเจ้าสอนไว้แล้ว ไม่ให้เชื่อ แม้แต่พระสารีบุตร เห็นไหม เวลาเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาแล้ว สอนลูกศิษย์นะบอกไม่เชื่อพระพุทธเจ้าเลย

คำว่าไม่เชื่อนี่นะ ถ้าเราบอกว่าไม่เชื่อคือว่าเรานี้หลกลอย เราไม่มีที่ยึดหมายเลย ศรัทธา ความเชื่อ เห็นไหม ทรัพย์นี้ศรัทธาความเชื่อ ถ้าโยมไม่มีความเชื่อถือ ไม่มีความศรัทธาเลย เราจะเข้าไปไม่ถึงศาสนาเลย คุณติการอธิษฐาน นี่ว่าการอธิษฐานไม่เท่ากับการปฏิบัติ การอ้อนวอนขอไม่ได้ต้องเป็นการปฏิบัติ แต่ถ้าไม่มีการอ้อนวอน ไม่มีการตั้งเป้า มันไม่มีการปฏิบัติ

มันเป็นตัวเชื่อ มันเป็นสารตั้งต้น แต่มันไม่สามารถเป็นสิ่งที่จะประกอบขึ้นมาเป็นสิ่งที่เราปรารถนาได้ สารตั้งต้นไม่มี เราก็ทำสิ่งที่เราต้องการปรารถนาไม่ได้ สารตั้งต้นมี พอสารตั้งต้นมี ตัวศรัทธามี ตัวศรัทธานี้เราก็ต้องเอามาประพฤติปฏิบัติ ตัวศรัทธามันต้องพัฒนาขึ้นไป

นี่ใจอริยทรัพย์นะ ความเชื่อเป็นอริยทรัพย์ ถ้าไม่มีความเชื่อนะ พวกเราจะไม่สนใจในศาสนา เราจะไม่เข้ามาสนใจในการค้นคว้าของเรา ถ้าการค้นคว้าของเรา ความเชื่อนะพอค้นคว้า เอ๊ะ! เอ๊ะ! มันไม่เห็นเป็นเหมือนที่เราคาดคิดเลย ถ้าคาดคิดนะ..

“ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม”

สมควรแก่ธรรมมันเป็นสัจจะความจริงขึ้นมา ผู้ใดปฏิบัติธรรมคาดหมายธรรม ดันเดาธรรม จินตนาการธรรม มันธรรมะอะไร? มันธรรมะอะไรเนี่ย? แล้วปัจจุบันจิตของคนมันมหัศจรรย์อยู่แล้ว แล้วยังมีความรู้ขนาดไหนนะ หลวงปู่มั่นท่านสอนไว้ ๒ อย่าง อย่างหนึ่งคือผู้ที่ไม่มีการศึกษา ไม่มีการศึกษาเหมือนกับเราบวชมาเป็นพระป่า พระป่านี้ครูบาอาจารย์ท่านให้ประพฤติปฏิบัติ มันศึกษาโดยประสบการณ์

ศึกษา เห็นไหม อย่างเช่นธรรมวินัย นี่ไปอ่านสินวโกวาทบอกไว้อย่างนั้นๆ แต่เวลาอยู่พระป่านะ เวลาความผิด ผลัวะ! ผลัวะ! มันกินใจมากกว่าเยอะเลย ในพระไตรปิฎกเขียนไว้ คุณติเวลาหลวงปู่มั่นออกมาเผยแผ่ธรรม เห็นไหม เขาบอกว่า ในพระไตรปิฎกนี้ไม่เจีย ไม่สี่พันยาว ๔ นิ้ว ไม่จัมพันยาว ๔ นิ้วเราไม่เคยเห็นนะ แต่พอหลวงปู่มั่นควักออกมาจากกระเป่า “นี่ไง นี่ไง”

เพราะเราประพฤติปฏิบัติ มั่นศึกษา มั่นค้นคว้าเพื่อให้มันสมจริงอันนั้น เพื่อให้เป็นความจริงอันนั้น ถ้าเป็นความจริงอันนั้นแล้วนี้ แล้วในพระไตรปิฎก เห็นไหม คุณิเวลาพระฉัพพัคคีย์ เหล่าไม้จิ้มฟันยาวเป็นสอก แล้วเอาที่ยาวเป็นสอกนี้เอาไว้ตีเณร เณรร้องไห้ นี่เวลาพระสมัย พุทธกาล พระที่ไม่ประพฤติปฏิบัติ หรือพระที่บวชเข้ามาแล้วไม่เอาไหนมันก็มี พอมีมันก็แฉ ออกไปเรื่อยๆ

ธรรมวินัยบัญญัติไว้ๆ เราไม่เชื่อ เราไม่เคยเห็น ความคิดของคน กิเลสของคน ทิฏฐิมานะ ของคนทำได้ร้อยแปด ยังมีอำนาจ ยังมีความอยากใหญ่ ทำได้ทั้งนั้นแหละ เห็นไหม นี่โจร มหาโจร โจรไปปล้นที่บ้านเขานะ มหาโจรต้องเอามาให้ถึงที่เลย

นี่ไงสิ่งที่เป็นจริง เป็นธรรมนะ คำว่าเป็นธรรมนี้โลกุตระระมันแตกต่างกัน โลกุตระธรรม มันจะไม่มีมารยาสาโดย มารยาสาโดยนั้นละคือตัวกิเลส แล้วประพฤติปฏิบัติธรรม เอามารยาสาโดยมาจากไหน? เวลาแสดงธรรมก็แสดงมารยาสาโดย เห็นไหม

นี่ไง ในเว็บไซต์เขาบอกว่า “พระสงบสอนลูก แต่เข้าใจผิด”

เอาอุททิภาวะอะไรมาจับ.. เราไม่รับรู้เรื่องสิ่งต่างๆ นะ เพราะประสาเรา เราคนนอก แต่เรา สงวนสิทธิของเรา สิทธิและจุดยืนของเรา เกือบกับน้ำตาล ถ้าใครชี้ว่าเกลือก็คือเกลือ เราบอก เกลือคือความเค็ม น้ำตาลคือความหวาน เรารักษาสิทธิของเรา ถ้าเขาบอกว่าถ้ามันยืนอย่างนั้น ต้องให้เหมือนกัน คือว่าใครพูดสลับกัน เราก็ต้องเห็นด้วยเพื่อความไม่กระทบกระทั่งกัน

เรื่องความกระทบกระทั่ง เรื่องความเห็นของเขา นั่นมันเรื่องกรรมของสัตว์ แต่เรื่อง ความเห็นของเรา สิทธิของเรา ความรู้ของเรา เราสงวนของเรา เราไม่รับรู้สิ่งใดๆ ทั้งสิ้น ฉะนั้น เราถึงบอกไว้แล้ว เห็นไหม ถ้าเราทำของเรา.. เขาหวังมาก หวังว่าพระจะทะเลาะกันอะไรนี้ ถ้า มันทะเลาะกันคือเขาทะเลาะกับเรา เราไม่ได้ทะเลาะกับเขา

เวลามาหาเรานี่ เราชี้ถูกชี้ผิด เกลือ! น้ำตาล! เราไม่ได้ว่าใคร เขาถามปัญหาไข้ใหม่ว่านี่คือ อะไร? ก็บอกตามข้อเท็จจริงเท่านั้น ก็เท่านั้น! ถ้าไม่บอกตามข้อเท็จจริง เห็นไหม ศาสนานี้เอา อะไรเป็นจุดยืน จุดยืนของศาสนามันอยู่ที่ไหน? ศาสนาคืออะไร? นี่ศาสนาคืออะไร? แล้วว่า ศาสนาก็คือพระไตรปิฎก

เวลาเขามาพูด เห็นใหม่ เราบอกว่าเราไม่ค้านเลยนะอภิธรรม ไม่ค้านพุทธพจน์เลย เราค้านคนพูดพุทธพจน์ ไอ้คนที่พูดพุทธพจน์ มึงอมพุทธพจน์มาพูด พุทธพจน์ก็ดูเป็น กูก็กราบไหว้ได้.. นี่ไงเวลาอ้าง อ้างพุทธพจน์ อ้างธรรม แล้วอย่าทะเลาะกัน อย่ามีปัญหากัน แล้วทำไมไม่เคลียร์ความเห็นอันนั้น อันที่ว่ารู้จริงเห็นจริงนั้นนะ

นี่ว่าพระทะเลาะกัน ถ้าเรามีจุดยืนของเรา เราสงวนสิทธิของเรา ใครจะทะเลาะกันมันเรื่องของเขา หลวงตาท่านสอนบ่อยมาก แล้วตอนเช้าเราบอก “ธรรมและวินัย” ธรรมมันสูงส่งกว่าวินัยมาก วินัยคือกฎหมายข้อบังคับ ถ้าคนมันมีวิกฤตติพิศพลาดขึ้นมา โดยวิกฤตติพิศพลาดขึ้นมา เห็นใหม่ อันนั้นพิศพลาดขึ้นมาแล้วมันกระทบกระเทือนกันใหม่?

อันนั้นคือธรรมไง ถ้าเราไม่กระทบกระเทือนนั้นคือธรรม แต่! แต่ถ้ามีคนเขาทำเพื่อความเสียหายทั้งหมดเลย ความเสียหาย เห็นใหม่ คุณมันเป็นแบบว่าอุปาทานหมู่ ให้เป็นอุปาทาน เป็นกระแสไปเลย แล้วออกนอกทางไปเลย อันนั้นมันเรื่องของเขานะ

นี่เวลาเราดู เราดูตรงนี้ คุณที่กระแสนั้นจะเกิดขึ้น สร้างกระแสขึ้นมา แล้วกระแสนั้นก็ซึ่กันไป แล้วก็ให้ค่ากันไปนะ เหมือนประกาศนียบัตรเลย กูเป็นคนแจก แจกประกาศนียบัตร แล้วทำไมมึงต้องแจกด้วยล่ะ? กูทำเองเสร็จก็จบแล้ว บังคับตั้งรู้จำเพาะตนเว้ย ใครต้องมาค้าประกัน ใครจะต้องมาบอก มารับประกัน

บังคับตั้งรู้จำเพาะตน แต่ความรู้อันนั้นมันออกมาแล้วนี่อริยสัจมีหนึ่งเดียว มันเหมือนกันหมด วิธีการต่างกัน เวลาบอก นี่จิตนิสัยคนไม่เหมือนกัน อะไรไม่เหมือนกัน เห็นใหม่ เมื่อก่อนบอกว่าไม่ต้องทำอะไรเลย นี่จิตกันไป จิตกันไป.. ถ้าจิตกันไป มันก็เหมือนโจรมันปล้นมา พอมันปล้นมาแล้วนี่ของนี้มาจากไหน?

แต่พวกเราทำมาหากินมา ทำมาหากินก็ต้องมีศีล มีสมาธิ มีปัญญา เราสร้างมาใช่ไหม? พอโจรมันปล้นมา พอได้ธรรมมาเหมือนกัน แล้วธรรมนี้มาจากไหนล่ะ? อ้าว.. มาจากไหน? ถ้ามาบั้นมันก็ต้องมีพร้อมใช่ไหม? มีศีล สมาธิ ปัญญา ก็ยอมรับว่าต้องกลับไปทำสมาธิไง เห็นใหม่ แล้วที่ได้มาล่ะ? ที่ได้มานั้นคืออะไร? ก็คือ โทกหกใจ ได้สิ่งที่โทกหกมา แล้วเขาย้อนกลับไปยอมรับ

แต่ถ้าของครูบาอาจารย์เรานี้ไม่ใช่นั้น มันได้มาโดยข้อเท็จจริง โดยการกระทำใช้ใหม่ ถึงบอกว่าศีล สมาธิ ปัญญา มันต้องเป็นขั้นตอนมา แล้วอะไรผิด อะไรถูกล่ะ? มันถูกเพราะสิ่งที่ได้มานี้มันโกหก!

มันโกหก! มันทำผิด! แล้วสุดท้ายแล้วพยายามจะหาเหตุผลมารองรับเอาความถูกนั้นไป สุดท้ายมายอมรับใช้ใหม่? ศติก็ไม่ต้องทำ สมาธิก็ไม่ต้องทำ เดียวนี้กลับไปทำหมดเลย ทำหมดเพราะอะไร? เพราะต้องไปอ้างเหตุผลมาเพื่อมารองรับธรรมะของกูนี่ไง แต่เมื่อก่อนทำไมบอกไม่ต้องทำ? เหมือนโจรปล้นมาเลย พอเขาจับได้ล่ะ อู๋.. อันนี้ไม่ได้ปล้น อันนี้ได้ทำมาหากินมาก็ย้อนกลับไปยอมรับสมาธิไง ยอมรับสติไง กลับไปยอมรับใจ นี่ไงมันทุจริตมาแต่แรก

นี่พูดถึงว่าเขาเอาไปออกในเว็บไซค์ไง เราไม่อยากจะยุ่งนะ จริงๆ เราไม่อยากจะยุ่งเลย เราคิดของเราแล้ว เราคิดของเราว่าถ้าต่อไปเราค่อยทำของเรา คือเราจะเสนอข้อมูลอีกข้อมูลหนึ่ง เสนอข้อมูลข่าวสารอีกข้อมูลหนึ่งให้สังคมได้ฉงนสนเท่ห์ ให้เขามีตัวเล็งใจ แต่สิ่งที่เป็นไปแล้วก็คือเป็นไปแล้ว เราไปย้อนกลับสิ่งใดๆ ไม่ได้หรอก สิ่งใดย้อนไม่ได้ เพียงแต่เราเชื่อตรง เคารพศรัทธาในธรรม

เราต้องเชื่อตรง เคารพศรัทธาในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราเสียสละทรัพย์เพื่อรักษาอวัยวะ เสียสละอวัยวะเพื่อรักษาชีวิต เขาเสียสละกันมานะ เสียสละกันมา แล้วเราเคารพศรัทธาใหม่? ถ้าเราเคารพศรัทธา ถ้าเป็นความจริงเราจะกล้าพูดใหม่? แต่พูดเพื่อไม่ให้กระทบกระเทือนกัน มันเป็นผู้ที่มีวุฒิภาวะไง

คูสิ “อย่าดูถูกความนิ่งอยู่ของพระอริยเจ้า”

พระอริยเจ้ารู้ทันนะ แต่พูดออกไปแล้วกระทบกระเทือนกันใหม่? พูดออกไปแล้วเป็นประโยชน์ใหม่? พระอริยเจ้านี่ไม่พูด หลวงตาท่านรู้หมดแหละ ท่านเก็บไว้ในหัวอกนะ แล้วเห็นใหม่ ท่านบอกว่า “ต้องหลับตาเดินไป” มันขยะแขยง มารยาสาโดย มีแต่เรื่องมารยาสาโดย หมกเม็ดกันทั้งนั้นแหละ มันหมกเม็ดซ่อนเร้น แต่คนไม่ทันก็คิดว่าเป็นธรรมะๆ ก็อมพุทธพจน์มาพูดพูดออกมาให้พุทธพจน์ทั้งนั้นแหละ แต่ความรู้สึกรู้สึกของตัวเองคิดอะไรกันอยู่

นี่พูดถึงนะ นี่รอบแรก เดียวจะมีรอบสองนะ เอวัง